

#investícia do budúcnosti

Bezpečnosť na vysokých školách v SR

Vladimír Hiadlovský

prezident SRK a rektor Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Trnava 7. júna 2024

Obsah

1. Spoločný cieľ
2. Rôznorodosť bezpečnostných rizík
3. Príklady z praxe
4. Riešenia
5. Otvorené problémy
6. Záver

Spoločný cieľ = univerzity ako bezpečné miesta pre študentov a zamestnancov

Celadná, 1991

Rôznorodosť bezpečnostných rizík

Charakter ohrození (prelínajú sa):

- a) Fyzické – útoky, šikana, sexuálne útoky, protesty/bojkot
- b) Virtuálne – kybernetická bezpečnosť, šikana
- c) Cudzie zasahovanie – ovplyvňovanie, špionáž
- d) Vojna

VŠ na Slovensku a vo svete zaznamenávajú tieto ohrozenia.

Tieto majú/môžu mať vplyv na bezpečnosť jednotlivca, skupiny osôb, či celú inštitúciu.

Odporúčania: klásť dôraz na preventívne opatrenia.

PRIORITA JE PREVENCIA

Liberec, 1993

Príklady z praxe

Fyzické útoky - na všetkých typoch škôl

7. 5. 2024 ohromil SVK školy výhražný email s hrozbou bombových útokov zaslaný 1 323 školám.

Ďalšie hrozby zaslané 13. 5. 2024.

K tragickej udalosti na Univerzite v Heidelbergu

Vytlačiť Upraviť

Veľmi nás zarmútila smutná správa o včerajšom násilnom útoku na Univerzite v Heidelbergu. Tragédia, ktorá vyvrcholila úmrtím jednej študentky, nemá na európskych univerzitách obdobu. Je pre nás mementom, ktoré by sme nemali brať na ľahkú váhu. Naše myšlienky sú s našimi nemeckými kolegami. Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť a všetkým postihnutým prajeme skoré uzdravenie.

Wir sind sehr getroffen von der Tragödie in Heidelberg. Die Tragödie, für uns ein Mahnruf, weil wir unseren deutschen Kollegen und allen Betroffenen baldige

Kondolencia

Vytlačiť Upraviť

Prezident Slovenskej rektorskej konferencie doc. Ing. Vladimír Hiadlovský, PhD. vyjadruje v mene rektoriek a rektorov slovenských vysokých škôl úprimnú sústrasť rodinám a blízkym obetiam tragédie, ktorá sa odohrala v predvianočnom období na pôde Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Zraneným prajeme skoré uzdravenie. Je nám nesmierne ľúto všetkých obetí tohto násilného činu. Vedeniu univerzity vyjadrujeme podporu a ponúkame našu pomoc.

V súvislosti s útokom, ktorý prebehol na vysokoškolskej pôde a ktorý mnohých tragicky zasiahol, upozorňujeme na potrebu venovať zvýšenú pozornosť bezpečnosti v univerzitných budovách a duševnému zdraviu študentov a zamestnancov vysokých škôl.

Vyjadrenie prezídia SRK k útoku na predsedu vlády SR

Vytlačiť Upraviť

Prezídium Slovenskej rektorskej konferencie odsudzuje násilný útok na predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica. Násillie nie je riešením žiadneho sporu, konfliktu, či frustrácie a podkopáva demokraciu v našej krajine. Apelujeme na politikov a verejnosť, aby zastavili polarizáciu v slovenskej spoločnosti.

Predsedovi vlády prajeme skoré zotavenie.

Ilustračná fotografia: UNIBA

EÚ urýchľuje zapojenie UI do výskumu

Vyjadrenie prezídia SRK k útoku na predsedu...

16. 5. 2024

EÚ urýchľuje zapojenie UI do výskumu

14. 5. 2024

EUA o výskume s dvojitém využitím

6. 5. 2024

Obnovená spoločenská zmluva medzi Európou a...

3. 5. 2024

U4E pozývajú k voľbám do EP

2. 5. 2024

Novinky z podujatí EUA

29. 4. 2024

Príklady z praxe

Šikana zo strany vyučujúceho.

Rektorka prezentovala postup vedenia VŠ a prijaté opatrenia a odporúčania na konferencii Vysoké školy a spoločnosť 5. 10. 2023.

Záznam z konferencie, minútáž: 1 h 42 min

Riešenia – systémová úroveň

Vláda a MV a MŠVVaM SR + Policajný zbor SR + vysoké školy/školy + súkromné bezpečnostné/školiace firmy → preventívny charakter opatrení na ochranu tzv. mäkkých cieľov („OMC“).

Téma prerokovaná na 113. zasadnutí SRK 3. 4. 2024 v BB (aktualita).

Postupnosť krokov:

1. bezpečnostné audity v budovách VŠ, na základe štandardov (MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE AUDIT BEZPEČNOSTI A OCHRANY VYSOKEJ ŠKOLY) (zdroje vyčlenilo MŠVVaM SR);
2. školenia zamestnancov → bezpečnostných manažérov VŠ a zamestnancov VŠ vo všeobecnosti (zdroje vyčlenilo MŠVVaM SR);
3. akreditácia firiem poskytujúcich školenia (zodpovednosť MV SR);
4. osvetové materiály (infografika), videá a vizuálne materiály s inštrukciami, ako sa zachovať pri útoku;
5. webové sídlo MV SR (všetky informácie na jednom mieste);
6. potreba budovania kapacít a výchovy odborníkov.

MŠVVaM SR → aktivity na podporu duševného zdravia v spoločnosti.

Pripravovaný národný projekt „Systémová podpora duševného zdravia a prevencie detí, žiakov a študentov cez systém poradenstva a prevencie“

Cieľ: zaviesť systematické a dlhodobé monitorovanie duševného zdravia detí, žiakov a študentov na Slovensku.

Prvé výstupy z projektu – v roku 2025 a kompletná správa - v roku 2026.

Následné kroky: lepšie nastavenie nástrojov podpory a pomoci pre deti a mladých ľudí v oblasti duševného zdravia.

Bezpečnostné školenia na ochranu tzv. mäkkých cieľov („OMC“) – príklad UMB

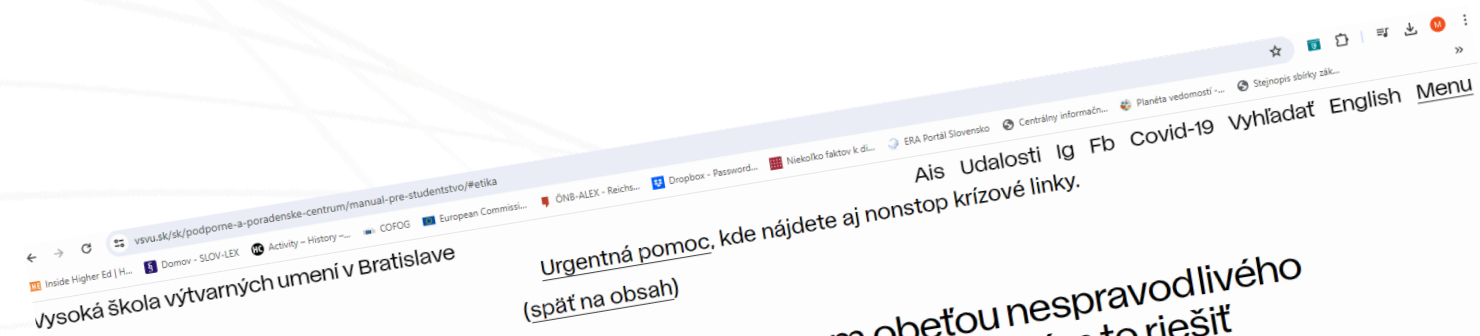
Obsah školenia:

- Systém školení a prehľad dokumentácie OMC
- Prehľad rizikových situácií
- Odporúčané reakcie a opatrenia
- Bezpečnostné procedúry pri krízových situáciách
- Mentálna a psychologická príprava
- Praktické cvičenia a modelové situácie
- Krízová komunikácia - vyjednávanie

Riešenia – inštitucionálna úroveň

Pri uplatňovaní etických princípov v akademickom prostredí „je dôležité myslieť na školu, študentov, štúdium a až ako posledné na Vaše osobné ego.“ (Bohunka Koklesová, rektorka)

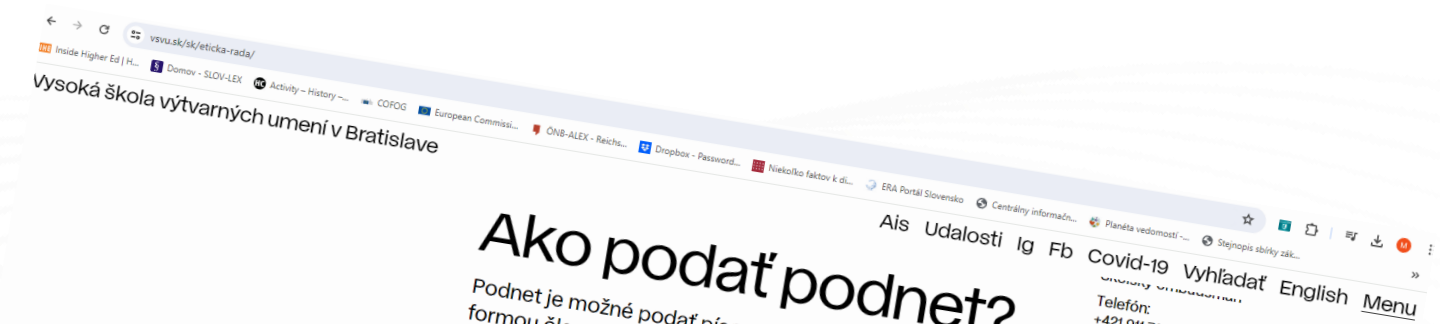
Mám pocit, že som obeťou nespravodlivého zaobchádzania a neviem, s kým to riešiť
(späť na obsah)

- Pozrite sa do Etického kódexu, prípadne študijného poriadku.
- Obráťte sa na psychologického poradcu VŠVU a ombudsmana VŠVU.
- Alebo sa obráťte na Etickú radu VŠVU.
- Alebo sa obráťte na Podporné a poradenské centrum pre študentov VŠVU v Bratislave

(späť na obsah)

Neviem, či som stotožnený*á so študijným programom, v ktorom študujem / kam som bol*a prijatý*á

- Navštívte kariérneho alebo katedrového (resp. príslušných ku študijnmu programu) študijného poradcu. (www.vsvu.sk/sk/podpome-a-poradenske-centrum/podpora-profesijnego-rastu, resp. v popise študijných programov: www.vsvu.sk/sk/studium/)

Ako podať podnet?

Podnet je možné podať písomnou alebo elektronickou formou členovi, členke alebo priamo predsedovi Etickej rady, zástupkyni alebo zástupcovi Študentskej časti akademického senátu. Podnet je možné taktiež odovzdať rektorky, prorektorovi alebo prorektorky podľa zväzenia predkladateľky či predkladateľa podnetu. V prípade, že chce predkladateľ alebo predkladateľka podať podnet anonymne, prekonzultovať problematiku, poradiť sa s nezávislým študentským ombudsmanom či školským psychologom, môže ho priamo kontaktovať. Podnet by mal obsahovať popis predpokladaného porušenia Etického kódexu s uvedením konkrétnych ustanovení kódexu, resp. ktorých podľa predkladateľa alebo predkladateľky došlo. Predkladateľka či predkladateľ uvádza svoje meno, priezvisko a adresu, podnet musí byť podpísaný. Etická rada sa zaoberá anonymnými podnetmi (bez konzultácie so školským psychologom) len na základe rozhodnutia rektorky v tom prípade, ak sa týkajú mimoriadne závažného neetického konania na škole.

Študentská časť akademického senátu:
scas@vsvu.sk

Poštová adresa:
Etická rada
(meno člena)
Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave
Hviezdoslavovo nám. 18
811 02 Bratislava

Na stiahnutie
VP 3/2021 Rokovací poriadok Etickej rady Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave PDF, 241 KB
VP 5/2019 Etický kódex PDF, 261 KB

Systemové riešenia, odporúčania – európsky projekt UniSAFE.

Cieľ: zabezpečiť VŠ a výskumné organizácie pred rodovo podmieneným násilím.

Riešenia – inštitucionálna a individuálna úroveň

Verbálne útoky na oponentov na akademickej pôde musia odmietnuť akademické orgány danej univerzity/fakulty.

Vedenie univerzity musí prijať opatrenia, ktoré zachovajú univerzity ako otvorené a zároveň bezpečné miesta pre jednotlivcov (študentov a zamestnancov) a skupiny osôb. Univerzity musia ostať miestami, kde sa vedie diskusia založená na dôkazoch.

Podmienkou je zachovanie akademickej samosprávy (inštitucionálnej autonómie) a akademických slobôd vrátane slobody prejavu (garancie sú v zákone o vysokých školách a v ústave). Ale aj sloboda prejavu má svoje hranice - „*Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda druhého.*“ — John Locke

EÚ ako garancia akademickej slobody – platforma Univerzity za osvetu: „*Akademická sloboda je neoddeliteľne spojená s demokraciou, právnym štátom a ľudskými právami. Tieto zásady sú zaručené v Charte základných práv EÚ.*“

6. Presadzovať základné hodnoty inštitucionálnej autonómie a akademickej slobody

Garancia inštitucionálnej autonómie univerzít (pozn. v slovenskej legislatíve akademická samospráva) je predpokladom moderných univerzít, aby si rozvíjali svoje inštitucionálne profily a efektívne plnili svoje poslanie. Ochrana a podpora akademickej slobody je najdôležitejším základom pre zmysluplný výskum a výučbu, vďaka ktorým v konečnom dôsledku napredujú vedomosti a tým aj spoločnosť.

**Universities for
Enlightenment**

Európska iniciatíva
za akademickú slobodu
a demokraciu

Obnovená spoločenská zmluva medzi Európou a jej univerzitami
Ako môžu univerzity a tvorcovia politik spolupracovať na formovaní silnej, otvorenej a odolnej Európy

Príklady z praxe – kybernetická bezpečnosť

Kybernetický útok na IT infraštruktúru univerzít.

SRK rokovala o téme na svojom 111. zasadnutí SRK 29. 6. 2023.

„The vulnerability of educational and research institutions is not difficult to predict. All around the world, millions of members of staff, students and alumni log into institutional computer systems daily. Moreover, since the COVID-19 pandemic, remote access from personal devices with varying levels of protection has increased massively. Some of the biggest security risks come from the use of weak passwords and computer systems that can be accessed without multi-factor authentication — in which users verify their identity through two or more independent pieces of evidence. According to an annual survey by US technology giant IBM on data breaches, only four in ten organizations, including those in research and education, require users of computer systems to verify their identities regularly with such authentication methods (see bit.ly/4bfzamz).“

„Research institutions must share knowledge of cyberattacks“, editoriál Nature, Vol 626, 8. 2. 2024

Kyberútokom na IT infraštruktúru UMB došlo k odcudzeniu súborov

0 Zdieľať 0

V prípade, ak sa dotknutá osoba dozvie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že jej osobné údaje sa použili v rozpore s jej záujmami, môže sa obrátiť na kontakty zverejnené na webe UMB.

- Najčítanejšie 24h 7d
1. V Košiciach sa vykojila električka, obmedzil premávku MHD
 2. Bratislavský kraj podpísal zmluvu na opravu cesty Lipo-Právecký Švrtok
 3. V Banskobystrickom kraji stúpa chorobnosť
 4. Novú železničnú zastávku Bratislava-Vrakuľa by mohli spustiť v júni
 5. Pri obci Staré Kvitce zákonom chránený vstaneč purpurový
 6. Kuričona nehoda: V Pruskom sa zrazil dve rovnaké vozidlá
 7. Tatrozobné Staromestské slávnosti v Žiline prinesú zaujímavé novinky

27. jún 2023 | SPRÁVY

UMB nie je jedinou, ktorá čelila kybernetickému ÚTOKU: Skúsenosti majú aj ďalšie univerzity

Vysoké školy majú v prípade potreby pripravené scenáre a technologické prostriedky na obnovu napadnutých IT služieb.

Riešenia – systémová úroveň

Vláda a MIRRI SR + vysoké školy/školy + súkromné bezpečnostné firmy → konkrétne opatrenia na budovanie kybernetickej bezpečnosti:

Výzva v rámci Plánu obnovy → **digitálne vouchery na kybernetickú bezpečnosť** (poskytnutie prostriedkov mechanizmu na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko-výskumných pracovísk - digitálne vouchery).

Podpora kybernetickej bezpečnosti v projektoch EŠIF: súčasť **hodnotiacich a výberových kritérií pri hodnotení žiadostí o NFP** v rámci Programu Slovensko 2021 – 2027.

Výzva PSK-MIRRI-614-2024-DV-EFRR → **nenávratný finančný príspevok**: Podpora v oblasti kybernetickej a informačnej bezpečnosti na regionálnej úrovni – verejné a štátne vysoké školy.

Výzva z Plánu obnovy → vytvorenie najmenej 3 **kompetenčných centier kybernetickej bezpečnosti na VŠ**, ktorých cieľom je vzdelávať a poskytovať odborné znalosti pre verejný a súkromný sektor.

Otvorené problémy

Cudzie zasahovanie

európska téma:

„strategická autonómia“,

„bezpečnosť výskumu“,

„bezpečnosť poznatkov“

5. Podporovať globálnu úlohu univerzít ako zodpovedných staviteľov mostov a sprostredkovateľov vedomostí

Otvorená medzinárodná spolupráca by mala byť predvolenou možnosťou, zatiaľ čo sektor vysokoškolského vzdelávania a výskumu a tvorcovia politik musia zostať ostražití a od prípadu k prípadu, prostredníctvom podrobného prístupu, hodnotiť riziká. Okrem toho je medzinárodná otvorenosť dôležitá pre úlohu univerzít pri posilňovaní miestnych a regionálnych inovačných ekosystémov a ich prepojenie so svetom.

Obnovená spoločenská zmluva medzi Európou a jej univerzitami

Ako môžu univerzity a tvorcovia politik spolupracovať na formovaní silnej, otvorenej a odolnej Európy

Riešenie zahraničného zasahovania v oblasti výskumu a inovácií (SRK 19. 1. 2022)

Opatrenia Európskej komisie na zvýšenie bezpečnosti výskumu (SRK 21. 2. 2024)

Račková dolina, 1993

#investícia do budúcnosti

Ďakujem za pozornosť

Vladimír Hiadlovský

prezident SRK a rektor Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Kontakt: vladimir.hiadlovsky@umb.sk

srk@srk.sk

Trnava 7. júna 2024

